

Komplettering av

Analys av påverkan på landskapsbild, kulturmiljö och bruksvärden hos landskapet i samband med vindkraftsetablering på Lunnekullen i Tibro och Karlsborgs kommuner

2008-06-11

Beskrivning av kulturmiljövärden avseende Vaberget (del av riksintresseområdet Karlsborg-Vaberget KR04)

Drygt 40 år efter att Karlsborgs fästning började byggas 1819, upptäcktes att Vaberget fem kilometer väster om Karlsborg kunde bli ett allvarligt hot. Artilleriet hade fått sådan räckvidd att kanoner på Vabergsplatån skulle kunna skjuta rakt ner i fästningen. Man beslöt därför 1888 att bygga ett fort på södra Vaberget. Fortet skulle rymma alla funktioner i utsprängda tunnlar och rum. Där fanns bl a logement, förråd, kök och maskinrum. Det tunga artilleriet placerades i utsprängda tornbrunnar. För att slå tillbaka stormningsförsök konstruerades åtta små pansartorn. Norra fortet började byggas 1899 som en mindre kopia av Södra fortet och med svagare beväpning. För att skydda sig mot överrumpling och för att komplettera närförsvaret sprängdes patrullgångar på fortkärnorna som kunde bemannas med manskap och gevär. Befästningarna kamouflerades genom att fortyrna täcktes med jord och såddes med gräs. Man planterade också hundratals barrträd. Som komplettering till fortet byggdes sex permanenta batterier uppe på bergsplatån. Man planerade också tre skansar för infanteri vid bergets fot mot väster. Fästningen lades ner 1927. Under andra världskriget används fortet till förråd för bland annat vapen, ammunition och kemikalier. Anläggningarna är i dag delvis stadda i visst förfall, med bl a en hel del igenväxning av befästningsvallarna.

Påverkan på riksintresset KR04, delen Vaberget, vid föreslagen vindkraftetablering:

Vaberget är en markant höjd i landskapet. Även om berget är i princip helt och hållet klätt med skog som hindrar utblickarna mot omgivningarna, finns vissa punkter varifrån man har vidsträckt utsikt mot Vättern, mot Bottensjön och även i riktning mot Lunnekullen. Från skansarna vid bergets fot föreligger ingen fri sikt i riktning mot den föreslagna etableringen. Både det södra och det norra fortet är till största delen omgivna av ganska högvuxen skog. Det finns dock viss möjlighet för att man från högre liggande delar av de två fortet, från befästningsvallar etc, kommer att kunna se de föreslagna verken. Avståndet till verken är dock stort, så detta skulle i så fall fordra gynnsamma atmosfäriska siktförhållanden.

Beskrivning av kulturmiljövärden avseende riksintresseområdet Forsvik KR05

Riksintresset avser dels miljön kring Forsviks Bruk, vilket är en mycket välbevarad äldre industrimiljö. Dagens byggnader, såsom bruksherrgården, bruksbostäderna, träsliperiet, gjuteriet, smedjan m fl, utgör rester av den industri som byggdes upp i Forsvik under 1800-talets senare hälft. Anorna sträcker sig dock bakåt till medeltiden. I åtminstone sexhundra år har det funnits industrier i obruten följd i Forsvik.

Riksintresset avser också miljön kring Göta kanals äldsta sträckning. Här återfinns, förutom själva kanalsträckorna i sig, bl a Göta kanals äldsta sluss och en av Sveriges äldsta järnbroar.

Påverkan på riksintresset KR05 vid föreslagna vindkraftetablering:

Såvitt vi kan bedöma kommer de föreslagna verken inte att vara synliga inne i den industriella delen av Forsviks bruksmiljö, väster om Bottensjön. Däremot kan det inte uteslutas att ett antal av verken kan komma att skymtas från själva herrgårdsmiljön och dess omgivning, öster om Bottensjön.

Såvitt vi kan bedöma kommer de föreslagna verken inte att vara synliga från kanalsträckan mellan Bottensjön och Dammsjön, ej heller från Billströmmen eller Spetskanalen. Däremot kan ett antal av verken komma att vara synliga såväl från Bottensjön som från Nässjön och sjön Viken, och därmed i någon mån påverka upplevelsen vid båtfärd längs Göta kanal.

I samtliga dessa fall är det dock fråga om så pass långa avstånd att det fordras gynnsamma atmosfäriska siktförhållanden för att verk ska kunna vara synliga.